

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๔๕

วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์) ในคดีอาญาของศาลอาญา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

ด้วยศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์) ในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๑๒๔๕/๒๕๔๓ ของศาลอาญาเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ หรือไม่

๑. สรุปข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปความได้ ดังนี้

นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์ อ้างว่าตนถูกนายสุทัศน์ เงินหมื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และกรรมการในคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งตั้งโดยนายสุทัศน์ ฯ คือ นายบัณฑิต รัชตะนันท์ รองปลัดกระทรวงยุติธรรม และนายปัญญา ถนอมรอด ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนในศาลอุทธรณ์ภาค ๓ กลับแก้งโดยกล่าวหาว่า ตนได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์กรณีคดีอชบดีและรองอชบดีกรมบังคับคดี ทำหนังสือถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดชัยบุรีให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการบังคับคดีฝ่าฝืนระเบียบกระทรวงยุติธรรม และสั่งไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีร้อยละ ๕ ของจำนวนเงินที่ขายทอดตลาดที่ดินได้ ๘๕๗ ล้านบาท เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการบังคับคดีที่มีข้อครหาว่ามีผู้เกี่ยวข้องให้เงินมูลนิธิประมาณ ชั้นชื่อ ๒ ล้านบาท อันเป็นการใส่ความนายประมาณ ดิยะไพบูลย์สิน ทำให้นายประมาณ ฯ ได้รับความเสียหาย อัน “อาจ” เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

นายชำนาญ ฯ จึงฟ้องคดีต่อศาลอาญา โดยฟ้องนายสุทัศน์ ฯ เป็นจำเลยที่ ๑ นายบัณฑิต ฯ เป็นจำเลยที่ ๒ และนายปัญญา ฯ เป็นจำเลยที่ ๓ เป็นคดีหมายเลขคำที่ ๑๒๔๕/๒๕๔๓ ฐานความผิดความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและช่องโหว่ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๐ วรรคสอง

ศาลอาญาพิเคราะห์คำฟ้องของโจทก์แล้วมีคำสั่งว่า โจทก์มิใช่ผู้เสียหายในความผิดฐานช่องโจร โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง และให้ยกฟ้อง ส่วนความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) จึงไม่มีอำนาจรับคดีในข้อหาดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษา ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาขอให้ศาลฎีกาพิจารณาพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ให้รับฟ้องของตน โดยมีผู้พิพากษาศาลอาญา เห็นว่า ข้อความที่คัดค้านเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดเพื่อวินิจฉัย จึงอนุญาตให้ฎีกา

โจทก์ขอให้ศาลฎีกาพิจารณาว่า ในความผิดฐานเป็นช่องโจร ซึ่งจำเลยทั้งสามสมคบกันกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าของงานปฏิบัติและละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ก่อให้เกิดตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโจทก์นั้น โจทก์ย่อมเป็นผู้เสียหายในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๓ และเป็นผู้เสียหายในความผิดฐานเป็นช่องโจร มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสามในความผิดฐานเป็นช่องโจรด้วย และในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลชั้นต้นตามพระราชบัญญัติศาลยุติธรรมมิใช่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๒) ดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัย ศาลชั้นต้นจึงต้องรับฟ้องคดีสำหรับจำเลยทั้งสามในความผิดฐานนี้

นอกจากนั้น การที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์นำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับกับคดีนี้เป็นการใช้บทบัญญัติในทางที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ เพราะเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานดั้งเดิมของผู้เสียหายในคดีอาญาที่มีปัญหาการใช้อำนาจฟ้อง เนื่องจากนำมาใช้บังคับในทางไม่รับฟ้อง ตัดอำนาจฟ้องของผู้เสียหาย ต้องด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงขอให้ศาลฎีกาพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ให้รับฟ้องโจทก์ทุกข้อหา หรือพิจารณาส่งความเห็นว่าจะบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ที่ศาลนำมาใช้บังคับแก่คดีนี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ศาลฎีกาพิจารณาและมีคำสั่งว่า เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ และไม่ปรากฏว่ามีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และให้ส่งความเห็นของโจทก์ดังกล่าวตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

๒. การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญ ได้ขยายเวลาการพิจารณาว่าจะรับคำร้องไว้ดำเนินการหรือไม่ตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๖ และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ ๗ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๓. ประเด็นที่ศาลต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ หรือไม่ ซึ่งมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า

“สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า

“การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๔ บัญญัติว่า

“นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ศาลอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณาพิพากษา”

มาตรา ๕ บัญญัติว่า

“ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑)

--- ฯลฯ ---”

มาตรา ๒๓ บัญญัติว่า

“ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้แก่

(๑) อัยการสูงสุด

(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๑”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๓ ซึ่งว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยบัญญัติเป็นหลักการทั่วไปที่ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ดังนี้

มาตรา ๒๗ บัญญัติวางหลักไว้เป็นการทั่วไปว่าประชาชนชาวไทยมีสิทธิและเสรีภาพตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันองค์กรของรัฐในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมาย โดยมีได้มีข้อความใดที่รับรองสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ได้มีการบัญญัติเรื่องสิทธิและเสรีภาพไว้เป็นพิเศษในมาตราอื่น ๆ จึงไม่อาจมีการอ้างว่าบทบัญญัติของกฎหมายใด ๆ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ นี้ได้ ซึ่งได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๘ - ๓๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๓ ได้เคยวินิจฉัยวางหลักดังกล่าวไว้แล้ว ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ซึ่งบัญญัติห้ามการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยวางหลักไว้ว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นจะกระทำมิได้ แต่ก็มีข้อยกเว้นให้กระทำได้ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพมิได้ นอกจากนั้นกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วจะเห็นได้ว่า เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของสังคม โดยได้กำหนดให้คดีที่มีมูลกล่าวหาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือกล่าวหาบุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดต่าง ๆ ดังกล่าว นั้นให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เป็นผู้ไต่สวนข้อเท็จจริง และถ้ามีมติว่าคดีมีมูลที่จะดำเนินคดีได้ก็ให้ประธาน ป.ป.ช. ส่งรายงานเอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปให้อัยการสูงสุดเพื่อให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อศาล โดยมีได้ให้ผู้เสียหายฟ้องต่อศาลได้เอง (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฯ มาตรา ๑๐) และศาลที่จะรับฟ้องคดีได้ คือ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนศาลอื่นจะรับฟ้องคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฯ มาตรา ๔)

หลักการดังกล่าวสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องมีสาระสำคัญบางประการ เช่น การกำหนดลักษณะอันเป็นการร้ายชัดปกติ และการทุจริตต่อหน้าที่ และยังสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในหมวดต่าง ๆ โดยเฉพาะหมวดที่ ๑๐ ส่วนที่ ๔ ซึ่งเป็นเรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในมาตรา ๓๐๘-มาตรา ๓๑๑ เช่น มาตรา ๓๐๘ บัญญัติวางหลักการไว้ว่า ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นถูกกล่าวหาว่าร้ายชัดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา และให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย และมาตรา ๓๐๙ บัญญัติวางหลักการว่าผู้เสียหายจากการกระทำตามมาตรา ๓๐๘ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๐๑ (๒) ได้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐๕ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

นอกจากนั้น การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) ที่บัญญัติให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คือ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นที่ถูกกล่าวหาว่าร้ายชัดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น และมาตรา ๕ (๒) ที่บัญญัติให้ศาลฎีกาแผนก

คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีบุคคลอื่นที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือ ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดอาญาต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นการกำหนดประเภทของคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาล ตามความเหมาะสมกับสภาพเนื้อหาของคดี เมื่อรัฐสภาเห็นว่าคดีดังกล่าวควรจัดตั้งศาลขึ้นเป็นพิเศษ และได้มีกฎหมายเฉพาะคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ฯ บัญญัติให้คดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองก็ย่อมกระทำได้ ดังนั้น การที่โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ซึ่งเป็น เวลาภายหลังที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเปิดทำการแล้ว อันทำให้คดี ของโจทก์อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่ใช่อยู่ในอำนาจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาทั่วไป การที่ศาลไม่รับฟ้องเพราะเห็นว่าคดีไม่อยู่ ในเขตอำนาจของศาลแต่อยู่ในเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฯ มาตรา ๕ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

แม้การที่โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยตนเอง เพราะการฟ้องคดี ดังกล่าวต้องดำเนินการโดยอัยการสูงสุด ก็เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์วิธีพิจารณาคดีที่ดำเนินการ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นการบัญญัติกฎหมายที่สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ มาตรา ๓๐๔ มาตรา ๓๐๕ มาตรา ๓๐๘ มาตรา ๓๐๙ และมาตรา ๓๑๐ โดยกำหนดผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๘ มีสิทธิยื่นคำร้อง ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการไต่สวนและเมื่อไต่สวนเสร็จให้ส่งความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และสอดคล้องกับบทเฉพาะกาล รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๒ และไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้เสียหายแต่อย่างใด เนื่องจากคดีดังกล่าว รัฐเป็นผู้เสียหายโดยตรง เพราะเป็นความผิดที่กระทำต่อรัฐ กฎหมายจึงกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดี แทนรัฐ คดีลักษณะนี้เอกชนไม่ใช่ผู้เสียหายโดยตรงที่กฎหมายกำหนดให้สามารถฟ้องคดีได้เอง แต่หาก เห็นว่าเป็นการตัดสิทธิของผู้เสียหาย การจำกัดสิทธิโดยกฎหมายนั้นก็เป็นการจำกัดสิทธิเท่าที่จำเป็น เพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ และเป็นการตราขึ้น เพื่อใช้บังคับเป็นการทั่วไป คือ ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดที่กำหนดดังกล่าวทุกคนเหมือนกัน มิได้ตราขึ้นเพื่อใช้โดยเฉพาะเจาะจงแก่บุคคลใดโดยเฉพาะ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ (๑) และ (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ